

AÑO I

PALMA 17 DE OCTUBRE DE 1897

NÚM. 37

TO THOM A NOCES

I

En aquell temps, parlava Jesús als prínceps dels sacerdots y als Fariseus amb paraboles diguent:

El Reyne dels cèls es semblant á un rey que fé noces p' el seu fiy. Y enviá els seus sirvents á fer venir als convidats, y ells no hi volien anar.

Altra vegada hey enviá diguentlos: digau als convidats veis aquí els manjars; han mort els bous y els animals més grassos; tot está disposat; veniu á noces.

Emperò ells heu despreciaren, y partiren uns de cap á ses sèues possessions, altres á despatxar sos negocis. Y al tres agafaren els sirvents y després d' haverlos masolat los assassinaren.

El Rey quant heu sabé s' irritá molt, y enviant sos escèrcits esvehí als homicides y pegá foch á sa ciutat.

Després digué als seus sirvents: ja que ses noces, tant mateix están parades, y els invitats no 'n foren dignes; anau á les exides dels camins y cridau á tots cuants ne topareu

Y havent sortit aquells missatges replegaren á cuants pogueren bons y xerèchs, y ompliren la casa de ses noces, tota, de convidats.

Y entrá el Rey per veure als que ja estaven en taula; y vé un homo que no anava enllestit per noces; y li digué: Amig ¿com t' has entregat aquí tan mal endiu-menjat? Y éll fé es mut.

Llavó maná als seus ministres: lligaulo de mans y de pès, y llansaulo á les tenebres exteriors (*es dir: fora de la llum y de l' alegre llibertat que se gosa dins mon palau.*); allá sí que plorarà y li cruxiran ses dents.

Perque, molts son els cridats, però pòchs els elegits.»

II

Els intérpretes d' aquesta expressiva parabola, notan sa significació en la sagrada taula de l' Eucaristia, ahont lo Rey eternal ofereix sa propia carn y sanch á tots los homos convidantlos á participar de les noces que les ànimes dels feèls celebran cada vegada que s' uneixen y desposan espiritualment ab Ell.

Axò es un llenguatge que no entenen els paralítichs de que parlarem diumeje passat, perque desgraciadament

tenen enrampades y esmortides ses potències de l' ànima. Però els catòlics que respectan els Misteris de la nostra Relligió, no tenen excusa si per negligència ó duresa de cor no comparexen.

Sirvents del Rey de Cèls y terra son els sacerdots predicadors y misioners, que may se cansan d' invitar á tothom, sortint á camí als alluñats y suplicant arreu per á que entrin á l' Iglesia y prenguin lloch en taula de la Sagrada Comunió. Y veim que uns sols no fan cas de tan generoses invitacions. ¿Com si fos poch ser caríñosament convidats á gosar dels dons de Deu! Altres suposan que tenen feynes de major interés. ¿Com si els negocis materials, y els plers d' aquest mon fossin més importants y més agradables que la Benaventuransa eternal!

Y altres se prepassan fent bèfa y maltratant als enviats per Deu. ¿Com si aquests sacrilegis no haguessin d' expiarsè dins l' enfogueronat soterrani d' en Llucifer!

Y també veim que, á forsa de convidar arreu, entre els que hi comparexen enjoyats de virtuts y nets de culpes, s' en hi afica cualcun mal engarbullat d' esperit, sense cap casta de consideració, ignorant ó olvidant que axò d' anar á rebre el Bon Jesús en Còs y Ànima, no es pura cerimònia, ni un acte ordinari cualsevol.

Als atrevits malanats que de tal modo procedeixen, llun de ser ben rebuts en la real taula y d' aprofitarlos aquell aliment diví, si lo sumexen, serveix per sa pròpia condampnació. Per tal motiu, en arribá es día del Judici, sentirán de sa boca de Jesu-Crist, Rey universal, aquelles terribles paraules: «Anau, malahits dins ses presons de lo infèrn, á rebre el castig de la vostra voluntària y persistent malícia y de les vostras profanacions y sacrilegis.

Molts son els cridats y pòchs els elegits.

Amb aquests termes, no volgué dir Jesús, que, en nombre, sien pòchs els que tenen lloch solietjat en lo Reyne dels cèls; pues, entre tants de convidats, sols n' etgegaren un; sinó que el seu amorós desitj de salvar á tots els homos es tan inmens, que aquell un li fá semblar pòchs als molts que se salvan.

Ja veis, lectors germans, que no se pèrt per Ell, y que, si mos rentam ben bé sa concieincia y mos enllestim s' ànima decentement,.... no hey ha que teme; mos ferán lloch en taula. ¡Vaja Tothom á noces! MOSSEN LLUCH.

SECCIÓ OFICIAL

(Negociat de sa protecció als animals)

MUNICIPI DE PALMA

Excel·lentíssim Señor
Batle d' aquesta ciutat
Des cans y cusses allòure
Sense collar ni morral:

Ab lo respècte degut
A la seua Autoridat,
Exposan los infrascrits,
Per primera, aquest reclam:

Tots los seus antecessors
Que á Palma han alcaldetjat
En nom d' unes Ordonances
Farsides de desbarats,

Feren, just per cerimònia,
La guèrra á n' els animals;
Y si Vo-sència 's proposa
Fer-se, com ells, immortal,

No man, ¡por amor de Deu!
Perseguir als cans, ja may,
Que axò seria un descrèdit
Per un Batle popular,

Si els cans de bon arman brega
Y, ells amb ells, derraman sanch,
Aquest espectacle gratis
Digne es d' un poble il·lustrat.

Si els cans nanells fan ses aygos
Demunt els empedregats
Dels carrés, axí estalvían
Sa feyna als que han de regar.

Si els bulldoks clavan ses barres
Cualque pich á n' els infants,
No es motiu per que los tengan,
Sos amos, encadenats.

Si p' els carrers y les plasses,
Lo que hi dexan, dexa anar;
Els transitats que no ensumin
O que se tapin es nas.

Y si 'ls braus de Terranova
Envesten als veys, saltant,
Y los toman y los matan,
No rês.... ja 'ls enterrarán.

¿Quí ignora que 'vuí en dia,
A un centro civilisat
Lo derré son ses persones
Y lo primé els animals?

Y no se figur Vo-sència
Que 'ls infrascrits l' embromam:
Vesins som de sa Costeta
D' En Muntaner (ó des cans).

Y amb un gust que no es de dir
Contemplam, ja fá quatre anys
Dos canòts peluts y negres
En mitj des carré allargats.

Es més fosch ha nòm León,
Y Milton es més sapat;
Y tots dos estan de guarda,
Mentres no fá frèt, tot l' any.

Es primé es d' un sabaté
Y s' altre d' una madam--
oiselle (lo que no es secret,
Y no hu deim per rês de mal.)

Pues, ¿creuria señor Batle
D' aquest poble urbanisat
Ab forsa de Ministrils
Y guardias monossipals,

Que d' en Milton y en Leon
Cap d' ells, may s' en ha adonat?
¡Prou respècte los servaven

Tots els que han romás cessants!

Prou sabian els des barri
Que un pich, amb so vomitat,
Una señora, á sa costa,
S' hi rompé un pèu llelegant.

Prou sabian que acostuman
Envestir als altres cans,
O á n' els al-lots y al-lotes
Que los van á pedregar.

Emperò també sabian
Que es molt mal de treginar
Ua ca gròs á Tirador,
Y molt facil d' indultar.....

Bé es vè que embrutan entrades
Y ses portes dels vehinats,
Y que els seus dueños heu veuen,
Però... 's tracta d' animals.....

En rahó de tot lo dit
Per cèrt, los abaix firmats
A Vo-sència li suplican
Que no perseguesca als cans.

Y si, per inadvertencia,
Hi hagués un municipal
Dels nous que les Ordonances
Se proposás fé observar,

(Article docents y quatre
Titol vuité)... 'l deix cessant,
O al manco li pòs de multa
Sapaga de tot un any;

Y aprendá que les persones
D' aquesta noble ciutat
Ab consentiment des Batles
Han de sufrí als aministrals.

Vo-sència perdon l' enfado
Si un poch massa hem allargat
Aquesta instancia canera
Que humilment li acabussam.

Als cans de bòu y llopés,
Bufons, mènes y entreveçats,
D' aygo, ivissenchs y bulldoks,
De Vo-sència. Deu los guard.

Palma día once d' Octubre
D' aquest meteix corrent any.
—Pau Erissoné—Pèp Cussa—
—Bèl Canet—Roch Manescal—

Per la còpia
B. FERRÁ.

LA CIENCIA Y LA SOCIEDAD

II

La ciencia cristiana ha sido siempre la más profunda y la más útil, aunque se negase que haya sido la más extensa en conocimientos sobre la materia. Esa misma Edad Media, esos mismos siglos llamados bárbaros, aparecen hoy, á la luz de la historia y de la sana crítica, con su verdadero carácter, con su genio sublime, con su profunda sumisión, es verdad, pero con sus ideas fuertes y filosóficas, que brillan tanto en Santo Tomás de Aquino, como personificación de toda la ciencia de aquella Edad. No sería en aquel oscuro tiempo la ciencia cristiana una ciencia de hechos físicos; pero fué en lo moral la ciencia de las grandes inducciones, el conjunto de las más bellas analogías, el glorioso compendio de las más armoniosas generalidades. Por eso volvemos hoy la vista con tanto ahinco nosotros, que vivimos tan engréisdos con el

descubrimiento de los hechos nuevos, hacia aquel tiempo en que, discurrendo y disertando los hombres sobre los fenómenos conocidos, profundizaban la naturaleza de las cosas, estudiaban sus relaciones y medían sus respectivas influencias, levantando luego sobre las concepciones intelectuales esas maravillas del arte que tanta admiración causan á los que no conocemos el secreto de la vida inmortal. La ciencia es de suyo sintética: si individualiza, es para generalizar; si divide y subdivide, es para unir; si se extiende, es para compendiar. Pues bien: la ciencia no puede ser sintética si, rehusando ascender desde lo relativo á lo absoluto, desde lo limitado á lo ilimitado, desde las verdades tangibles y secundarias á la verdad que no se materializa, se detiene ante un falso principio ó ante una idea subalterna, que no es la *unidad* ni la clave fundamental de los procedimientos humanos.

Meditando profundamente sobre estas verdades, que se hallan al alcance de todos, se comprenderá el inmenso daño que han causado á la ciencia aquellos que desde el siglo XVI vienen esforzándose para quitarla el carácter cristiano, y dejarla entregada no más que á las luces del hombre, luces que sin la revelación se convierten en germen de aberraciones. No es á la Religión, que tiene su trono en el cielo, á la que más han perjudicado los sofismas de los independientes pensadores, sino á la razón humana, que á todas horas, como el ciego del Evangelio, está clamando á Dios le dé luz; á la misma ciencia, que no puede alimentarse con perturbaciones intelectuales; y á la sociedad, que para vivir necesita algo más que sueños y delirios, y algo más que esfuerzos de pobres pigmeos. ¡Horrible confusión de ideas y de palabras! Sólo contemplando á una parte del género humano, castigada por Dios con una merecida ceguera, puede concebirse que se llame *ilustración* en los presentes tiempos á lo que es absoluta negación de las verdades fundamentales; á lo que es una monstruosa antilogía en el orden científico; á lo que es una permanente corrupción en el orden moral.

Nada de cuanto se refiere á la razón ó al espíritu, con especialidad tratándose de las investigaciones humanas y del progreso intelectual, puede ser suficientemente conocido y apreciado si no se detiene la vista por algunos momentos en el advenimiento del protestantismo, y en sus principios y consecuencias. Aquella revolución afectó á toda la humanidad; no diciéndose sin razón que por ella comenzó una nueva fase de las sociedades humanas. La ciencia que hasta entonces había marchado apoyada sobre la autoridad, de la cual se creyera inseparable la dulcitud del discípulo, con arreglo al *discentem oportet credere* de Bacón, hubo de tomar en seguida otro rumbo diferente del que hasta entonces siguiera la ciencia tradicional. Claro está que dejando la ciencia de ser ciencia de autoridad, tomaba por esto mismo el carácter de ciencia anticristiana; lo cual tenía por precisión lógica que arrastrarla hasta negar los principios fundamentales, para constituirse en una ciencia puramente de hechos ó experimental, que fué ya bajo cierto aspecto como poner el pié en el terreno del escepticismo.

M. TORRES.

EXPOSICIÓ MANACORINA

(Conclusió)

II

Distribuit p' els quatre corredors de ses galeries altes del artístich Claustre, hey havia:

A.—Vuit ó nou instalacions d' aygordents anissades, de les fábriques de Manacor, Sta. Maria, Palma, Esporles, Inca. etcetera.

B.—Flassades fines, de l' amon Juan Riutort Espolletí y de D. Martí Barceló de Palma.

C.—Forsa d' hortolisses, fruytes y grans, casi totes molt notables, en calidad y variedat.

D.—L' Arxiduch de Miramar hey exhibí els productos de ses possessions: moscatell, olives, mèl, nous, oli y garroves.

E.—D. M. Socías Caymari, de La Pobla: fasols y monjetes, cañom, lli y bova. Bon mostruari.

F.—D. Miquel Costa y Cifre: paumes y garbayons; figues seques de primera.

G.—Melles y garroves de Santañí.—Vins de Consell y Campos.—Olives y formatge de La-Coma de Valldemossa.

H.—El Marqués de Vivot, hey presentá: oli, fruites en conserva, seps empeltats carregats de reims, vins de Gorgollassa y Piñas de Cedros del Libano.

I.—D. Pere Estelrich, Professor d' Agricultura, y Mossen Jusep Rullan, hey presentaren metles y garroves classificades, y els llibres sobre l' Art de curar que tenen escrits y publicats. (Aquests dos homs de ciència vertaders amigs del pais y del seu progrés donaren conferències molt profitoses; cuant les estampin en parlarem.)

J.—D. Guiem Lull: metles, cereals, llegums y fruytas.

K.—S' instalació dels germans D. Juan y D. Miquel Amer, de Manacor, (que foren dels qui més se destexinaren per fer quedar bé sa benvolguda Vila) era per lo bèn arreglada y molt completa sa més notable de totas en la secció de fruits. Contenia: una collecció de cereals amb manades d' espigues, y esgranats; altres de metles y de llegums; altres de figues seques, altres de *maderes* y resynes; totes rotuladas y classificades científicament, (¡com que dels dos expositors, un es Doctor en Medicina y s' altre Perito Agrícola!) Y no diguem res dels vins, vinagres, y envinegrats de tota casta, ni de ses fruytes exquisitas y variades. etc. ¡Bona instalació!

L.—Els Fills de Servera y Mèlis, de Capdepera, hey figuraven amb un notabilissim surtit d' obras de pauma.

M.—Altres vesins de Manacor y de Binissalem, amb formatges, vins, fruytes, grans, y viñes empeltades.

N.—De Mahó; espart y belles pessés de formatge.

Ñ.—D. Gabriel Fuster, com de costum, hey dugué ses 123 variadas de metles.

O.—D' Ivissa, hey verem, bon blat d' Indi, garroves, metles y hortolisses.

P.—L' Ajuntament de Son Servera: grans y fruytes.

Q.—Els Hereus de Ca'n Cotoner, vi de Bañabufar.

III

Amb so casacter d' exposicions locals hey verem.

A.—Forsa de obratge de terra cuyta. ¡Llástima que aquells fabricants no tenguin millors model·los!

B.—Molt de cadirám de tota forma y molt barato.

C.—Cereria—sellterías, pastelería, serralleria y ferreteria.

D.—Dins una sala s' hi compóngueren molt bé, totes ses diferents labors dels colegis de nines més importants de Manacor com son: els dirigits per D.ª Magdalena Oliver, per les Terciaries de S. Francesch; per les Mares de *La Puresa*, per las Sras. Mestres de la 2.ª Escola pública, y de la del *Divino Corazón*. etc.

Tot dins vidrieras. Bonas labors, però en gran part de *frivolité*; vol dir de pur entreteniment y adorno.

E.—La Parròquia, hey tenia exposades ses millor alques d' us litúrgich, y els tèrns, úniques y penons, broyats d' or en relleu.

Mos manca espay per parlar de la secció *pecuaria* que la trobarem se més buyda.

Mereix es nostros elogis sa numerosa collecció de eynes presetada per En Pere Marí d' Ivissa (marca *) amb sos prèus de cada pessa. ¡Allò es digue de figurar en cualsevol exposició provincial d' España!

Acabarém fent menció honrosa del *reliquiari* prehistòrich y protohistòrich, replegat en el terme de Manacor per los Srs. *Lleceñats* germans Amer.

En tenir lleguda, MALLORCA, s' en ocupará.

Greu mos sab que, contra el nostro gust s' haji retrasat s' inserció d' aquesta desgavellada resseña. Un altra vegada prendem sa colada més tèrra, si Deu mos dexa veure exposicions de tan bon género, com sa Sollerica y sa Manacorina.

Sia enhorabona á tots cuants hey han contribuit.

¿Y Palma?... S' endimoniada política ara li fá es mánech. ¡Vergoña, cavallés, vergoña!

◇ F. ◇

PATRONS DE LA SETMANA

Dia 12.—Sta. Ursula y les 11.000 Verges. Aquestes joves martirs s' afluxaren dels plers del mon, y per conservar sa puresa d' ánima patiren martiri, entrant á la Benaventuransa com Esposes de Jesucrist.

Avuy en día ses joves que se consagran á Deu tanca des dins convents, son objecte dels escarnis dels *despreocupats* que voldrían que totes ses dones fossin mares de familia. En camví aquests *redentors* de sa dignidat del sexo dèbil, que vomitan odi contra els convents, callan ó aplaudexan devant sa prostitució de tantes desgraciades.

MALLORCA dona els molts d' anys á ses lectores Vèrges y los desitja bon acèrt quant se resolguin á prene estat.

ENVINAGRAT Y RONXETES

En es carré de Sant Martí, prop de la Protectora, hey sòl havé un tròs de canòt que, á fè d' hòmo batiat, gasta males verbes amb es capellans.

Se altre día doná un' envestida á un pobre sacerdot que per poch el tira de alondres.

¿Deu llegí l' *Unión Republicana* aquell animal?

⤵

Un subscriptó nòstro, de Montividèu, mos envía un *fardo* de retays de periòdichs d' allá per informarnos de

s' estat de coses y de ses atrossidats de la guerra ab l' República d' el Uruguay.

Refona, refona... ¡mos ve just atendra á lo de Mallorca!

Es mateix subscriptó mos diu que molts de mallorquins de aquella colònia desitjen suscriuersé á MALLORCA DOMINICAL.

Ala endevant... ¡no mos acabarán ni es papé ni sa paciència ni... es bòn humó!

⤵

(Un pagés topantse ab un menestral ciutedá dins es Carré d' en Cifre.)

—Huela, mestre Carlos...!

—Que tal, per la vila, l' amo 'n Pep?

Sol per llarch, *niga* á s' olivá y ses fonts que ja prometjen ferm. Si el Bon Jesus no mos envía una sahó, está fet d' es pagés....

—Y d' es ciutedá.

—¡Ca-a-a!... voltros teniu aigo á ses fonts, y sovint vos plou...

—Ahont?

—¡Rellissa! mirau aquest carré.... tot son *auballons*.

—Ca, sant homo.... ¿que no teniu nas?

—Vetla llissa, mestre Carlos, anam d' aquí. ¡Puff!

ANUNCI

Cada cosa en son temps... y en s' estiu cigales.

Ara qu' estam demunt *Tots Sants y els Morts*, s' antiga y acreditada *Cereria des Carré ample de la Mercè* ofereix als seus parroquians: atxes, ciris grossos y petits, candelas y estadals; economía per llarch, género bò y barato, tot cera sense *mectáfera* y per afagitó: esmerat servici y... bona cara.

Anauhí; allá hey trobareu lo que cercau; y tendreu ganes de tornarhi.

Carré de la Mercè núm. 45, Palma.

Avis. Per falta de temps no publicám avuy sa resseña de s' excursió escolar efectuada día 14 passat. Va aná.... bé.

MALLORCA

REVISTA DOMINICAL BILINGUE

con censura eclesiástica

Este semanario tiene por objeto difundir lectura sana en forma amena y al alcance de todas las inteligencias.

Se reparte los sábados, y contiene ordinariamente cuatro páginas de texto; pero cuando los recursos de su Administración lo permiten, suele publicar números de á ocho páginas, suplementos para los suscriptores, ó aumenta la tirada y en este caso el exceso

Se distribuye gratuitamente

Se sufragan los gastos materiales de esta publicación (cuyos editores, redactores y administradores nada cobran y son los primeros que pagan) por medio de suscripciones desde

25 cénts. de peseta mensuales en adelante. pagaderos por trimestres anticipados.

Por 25 cénts. se sirve semanalmente un ejemplar del MALLORCA. Por 50 cénts. cinco, por una peseta diez, y así sucesivamente.

Por consiguiente, á prorrateo entre cinco personas, cuesta la suscripción

10 CÉNTS. DE PESETA AL MES

y pagan por cada ejemplar de á cuatro páginas

MENOS DE 2 CÉNTIMOS DE PESETA

ADMINISTRACIÓN:—Plaza de Santa Eulalia, 2, Librería

COLEGIO DEL DIVINO CORAZÓN

De 1.ª y 2.ª enseñanza

Admite internos medio pensionistas, permanentes y externos.

Cavallería—19—PALMA